

26.11.13

לכבוד	לכבוד	לכבוד
מר עמוס שפירא	פרופ' דוד פרג'י	פרופ' חנן אלכסנדר
הנשיא,	הרקטור,	דיקן הסטודנטים,
אוניברסיטת חיפה	אוניברסיטת חיפה	אוניברסיטת חיפה
בפקס: 04-8288110	בפקס: 04-8342101	בפקס: 04-8240319

שלום רב,

הנדון: איסור הנפת הדגל הפלסטיני בהפגנות באוניברסיטה

הריני לפנות אליכם בעכבות ההחלטה מיום 24.11.2013 המתנה את קיומה של ההפגנה שנערכה ביום 25.11.2013 תחת הכותרת "מתנגדים לחוק פראוור" באיסור הנפת הדגל הפלסטיני, וזאת כדלקמן:

1. ביום רביעי 20.11.2013 פנה ועד התיאום בין התאים הערביים (להלן: **הוועד**) במכתב אל הדיקן וביקשו אישור להפגנה שתתקיים בכיכר המיועדת לפעילות ציבורית באוניברסיטה ביום שני 25.11.2013, בין השעה 11:45 לשעה 15:12.

2. באותו יום נמסר לוועד בתגובה כי עליו להגיש בקשה מפורטת יותר שתכלול מידע לגבי מספר המשתתפים, תוכן האמירות שיועלו במהלך ההפגנה ולציין באם יונפו דגלים במהלך ההפגנה. ביום חמישי 21.11.2013 הגיש הוועד מכתב נוסף מפורט שכלל את כל המידע המפורט לעיל.

3. בתגובה שנמסרה לוועד ביום 24.11.2013 צוין שהבקשה מאושרת אך עם איסור מוחלט להניף את הדגל הפלסטיני "בכל אופן וצורה".
== רצ"ב האישור והנספח המסומנים כנספח למכתב זה.

4. הנפת הדגל נוגעת לתוכן הביטוי, להבדיל מצורתו ואופן העברתו לכן ההחלטה הנ"ל מבקשת להפעיל מנגנון ביקורת מקדמי לתוכן הביטוי. בכך היא מנסה לקבוע מהם סוגי הביטוי הלגיטימיים שיתרו בקמפוס. זאת נזכיר כי, מעמדן של האוניברסיטאות בישראל הינו של גוף דו-מהותי, קרי גוף אשר חלים עליו "הן כללי המשפט הפרטי והן נורמות המשפט הציבורי", כהגדרתו בהלכת **קסטנבאום** (ראו, ע"א 294/91 **חברת קדישא גחש"א "קהילת ירושלים" נ' קסטנבאום**, פ"ד מו(2) 464, 494 (1992)).

5. לנוכח האמור, במסגרת התוויית המדיניות ביחס למימוש חופש הביטוי, ובכלל זה חופש ההפגנה, של הסטודנטים, על האוניברסיטה לתת לחופש הביטוי את המשקל הראוי לו. קביעת תחומי איסור גורפים אינה עולה בקנה אחד עם עיקרון זה. הגישה המתבטאת בתנאי שהוצב במקרה דנן מלמדת שלא ניתן המשקל הראוי לחופש הביטוי, הן כחירות והן כזכות

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ס.ב 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140
חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

חיובית, המטיל על האוניברסיטה, מכוח מעמדה כגוף דו-מהותי, את החובה לאפשר את מימושו בתחומה.

6. גם אם ניתן לאפיין את הנפת הדגל כביטוי שאינו נמצא בקונצנזוס הציבורי, הרי שבכך אין די כדי להצדיק את הגבלתו. ידוע הוא כי חופש הביטוי נועד בראש ובראשונה להגנה על הביטוי השנוי במחלוקת והמעורר את התנגדותו של הרוב.

7. גם אם ניתן לשער שייווצרו מצבים, אומנם קיצוניים, שבהם יתעורר החשש שמא גורמים ניצים ישתמשו באלימות כדי למנוע מהמפגינים לומר את דברם, הרי מצבים מעין אלה אינם מצדיקים הטלת איסור על תוכן הביטוי. הם דווקא מחייבים נקיטת אמצעים להגנה על חירות הביטוי וההפגנה, וטיפול בגורמים העוינים. בהקשר זה, יפים דבריו של השופט (כתוארו אז) א' ברק בעניין לוי:

"ההתחשבות בעוינות הקהל, כמוה כהענקת המפתח לשימוש בזכות ההפגנה והתהלכה בידי המתנגדים לה. דבר זה יש למנוע. אין לתת וטו לאספסוף ופרס לאלימות... איסור ההפגנה או התהלכה צריך להיעשות - כפי שנראה - לא כצעד ראשון אלא כצעד אחרון. רק לאחר שמוצו כל האמצעים הפיסיים העומדים לרשות המשטרה, ועל-פי התחזיות הצפויות אז ניתן לבחון את השאלה הנורמטיבית של מתן ההיתר או שלילתו" (בג"ץ 153/83 אלן לוי נ' מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל, פ"ד לח(2) 393 (1984)).

8. לעניין זה ראוי להדגיש את אשר כבר הוטמע בתודעתו של כל סטודנט למשפטים בשנתו הראשונה ללימודים, כי ניתן להגביל את חופש הביטוי רק במידה וקיימת ודאות קרובה לפגיעה בסדר הציבורי. לצורך כך, אין די בקיומו של חשש כלשהו, אלא יש להצטייד ב"ראיות קונקרטיות כדי לבסס את הקביעה כי מדובר, אמנם, 'בוודאות קרובה לפגיעה ממשית'. לעניין זה, אין די בהערכות או בספקולציות" (בג"ץ 4712/96 סיעת מרץ ישראל הדמוקרטית – רץ, מפ"ם, שינוי נ' מפקד מחוז ירושלים – משטרת ישראל, פ"ד נ(2) 822 (1996)).

9. גם סעיף 1.6 לתקנון האוניברסיטה המסדיר את הפעילות הציבורית קובע כי: "פעילות ציבורית לא תאושר אם קיימת וודאות קרובה לכך שעקב הפעילות תיגרם הפרה של הסדר הציבורי בקמפוס, לרבות הפרה של תנאי מבין התנאים המפורטים בסעיף 1.5. ואולם האוניברסיטה תפעיל כל מאמץ סביר לשמור בו-זמנית על הסדר הציבורי ועל חופש הביטוי של חברים בקהילתה".

10. לדעתנו, אין סכנה ממשית לסדר הציבורי כתוצאה מהנפת הדגל הפלסטיני. בעבר, הונף הדגל לא רק במחאות ובהפגנות שהתקיימו במרחב הציבורי הכללי, אלא אף בקמפוס של אוניברסיטת חיפה, כשהתגובות לכך היו, לכל היותר, הפגנות נגד, שכשלעצמן אינן עולות כדי "הפרה של הסדר הציבורי בקמפוס".

11. נוסף על האמור, יצוין כי הדרישה מהמבקשים לקיים הפגנה לספק מידע לגבי הסיסמאות שיושמעו במסגרתה, את מספר משתתפיה וכיוצא באלה פרטים ולהתנות את מתן האישור בהעברת המידע האמור, כפי שאירע במקרה דנן, חוטא אף לסעיף 3 לתקנון המונה את הפרטים שיש לצרף לבקשה, ולפיו:

3.1" מבקש או תא סטודנטים המבקש לקיים פעילות ציבורית כמתואר בסעיף 4 יפנה לדיקן הסטודנטים באמצעות טופס בקשה ויקיים את הפעילות רקלאחר שקיבל אישור לקיומה.
3.2 הבקשה תכלול את הפרטים הבאים :

א. תיאור אופי הפעילות המתוכננת והמועד המבוקש
ב. שמות מארגני הפעילות ופרטי זהותם האישית, כולל כתובות, מספרי טלפון, מספרי תעודת זהות והיחידות שאליהן הם משתייכים.

3.3 מארגני הפעילות הציבורית, בהגשת בקשתם, מתחייבים כי פעילותם עומדת בתנאים המפורטים לעיל בסעיף 1.5, וכי יפעלו לשמירת תנאים אלה גם במהלכם. החתומים על הבקשה מקבלים על עצמם אחריות לקיום הפעילות בכפוף לתקנון זה" (ההזגשות הוספו).

12. בעניין זה ראוי לציין את הדיון שהתנהל בבג"ץ 48/09 מעוז מטר נ' משטרת ישראל (לא פורסם, 2.1.2009) שדן בעתירה נגד התנאי האוסר על הנפת הדגל הפלסטיני שקבעה המשטרה למתן רישיון הפגנה בתל אביב. במהלך הדיון, ולנוכח מעמדו של חופש הביטוי, הודיעה משטרת ישראל כי אינה עומדת עוד על התנאים לעניין התחייבות המארגנים שלא יונפו בהפגנה דגלי הרשות הפלסטינית. ובעניין אחר, ביטל בג"ץ את החלטת יו"ר ועדת הבחירות המרכזית בדבר פסילת תשדיר תעמולה מטעם רשימה ערבית שכלל ברקע את הדגל הפלסטיני (ראו: בג"ץ 651/03 האגודה לזכויות האזרח נ' יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-16, פ"ד נז(2) 62 (2003)).

13. לסיכום, הדרישות שהוצבו בפני הסטודנטים שביקשו לערוך את ההפגנה מושא מכתב זה, החורגות מעקרונות חוקתיים הנוגעים לחופש הביטוי ואף מהדרישות שנקבעו לעניין זה בתקנון הפעילות הציבורית, אינן עומדות בקנה אחד עם חובתה של האוניברסיטה כגוף דו-מהותי המחויב לכללי המשפט הציבורי. דברים אלה מקבלים משנה תוקף כאשר ענייננו בחופש הביטוי של הסטודנטים הנמנים על המיעוט הערבי. במקרים מעין אלה, סביר להניח כי עמדות שיתבקשו להביע ייתקלו בהתנגדות של גופים וסטודנטים המחזיקים בעמדות נוגדות. חילוקי דעות כשלעצמן, גם בשאלת הנפת הדגל הפלסטיני, שבאמצעותה מבקשים הם להביע הזדהות לאומית, אין בהן כדי להצדיק את הגבלת חופש הביטוי.

14. לאור האמור לעיל, הנכם מתבקשים לבטל את ההחלטה בדבר איסור הנפת הדגל הפלסטיני במסגרת הפגנה בקמפוס.

בכבוד רב,

עו"ד פאדי חירי